ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2566

สารจากบรรณาธิการ

เข้าสู่เดือนมิถุนายน เริ่มมีฝนตกชุ่มชื่นทั่วทั้งประเทศ ทำให้มีความชื้นในอากาศเพิ่มขึ้น ขอให้เฝ้าระวังศัตรูพืชต่าง ๆ เช่น ระวังโรครากเน่าโคนเน่าโรคผลเน่าในผลไม้ และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ในข้าว เป็นต้น

สำหรับข่าวสารวิชาการ กอป. ฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลวิชาการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ 4 เรื่อง ได้แก่ 1) “ด้วงเต่าตัวห้ำ” ศัตรูธรรมชาติที่สำคัญและมีศักยภาพในการควบคุมไรศัตรูพืช 2) ความรู้เรื่องรา หนึ่งในสาเหตุโรคพืช เข้าทำลายพืชได้หลากหลายชนิด 3) สารไซยาไนด์ วัตถุอันตรายมีพิษร้ายแรงที่มีอยู่ในผลผลิตทางการเกษตร การบริโภคจึงต้องระมัดระวังและรู้วิธีการจัดการอย่างถูกวิธี และ 4) ฉลากของผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืช และผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดิน เพื่อแสดงสรรพคุณ คุณสมบัติ สารออกฤทธิ์ ให้ผู้บริโภคได้รู้และตัดสินใจเลือกใช้อย่างถูกต้องตามความต้องการ

คณะทำงานวิชาการ กอป.หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ช่วยให้ข้อมูลเตือนการระบาด และให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน แล้วพบกันใหม่...

นางสาวปนัดดา ทิพยะรัตน์
ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

คณะทำงาน :
นางจันทร์จรัส เกียรติ์ทวีมั่นคง นางสาวปวีณา คนยงค์ นางชิดชนก ไชยพงษ์
นางสาววรนาฎ โคกเย็น นางสาวสุดารัตน์ แช่มช้อย นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว
นางสาวทานต์เอื้อ ชูช่วย นางสาวปวีณา เดชคอบุตร และนางสาวจิณณ์วรา ยิ่งยง

เตือนฝ้าระวังศัตรูพืช

ประจำเดือนมิถุนายน 2566

1 ภาคเหนือ

สูงสุด 33-35 °C
ต่ำสุด 24-26 °C
ปริมาณฝน 120-160 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้ข้าว
- **ข้าวโพด ระวัง** หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะลำต้น
- **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะผล โรครากเน่าโคนเน่า โรคแอนแทรคโนส
- **ผัก ระวัง** หนอนใยผัก หนอนกระทู้ผัก โรคเน่าและ โรคราสนิมขาวในผัก

2 ภาคกลาง

สูงสุด 34-36 °C
ต่ำสุด 25-27 °C
ปริมาณฝน 120-160 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคขอบใบแห้ง
- **อ้อย ระวัง** ด้วงหนวดยาว โรคใบขาวอ้อย โรคใบขีดแดงและยอดเน่า
- **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ด้วงแรด

3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สูงสุด 33-35 °C
ต่ำสุด 24-26 °C
ปริมาณฝน 160-200 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว **ระวัง** เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนห่อใบข้าว หนอนกอข้าว โรคไหม้ข้าว โรคใบขีดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง
- **มันสำปะหลัง ระวัง** เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง โรคโคนเน่าหัวเน่า โรคใบด่าง
- **อ้อย ระวัง** หนอนกออ้อย ด้วงหนวดยาว โรคใบขาวอ้อย โรคเหี่ยวเน่าแดง

4 ภาคตะวันออก

สูงสุด 32-34 °C
ต่ำสุด 25-27 °C
ปริมาณฝน 220-270 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 85-90 %

- **มันสำปะหลัง ระวัง** เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง โรคใบด่าง โรคพุ่มแจ้ โรคโคนเน่าหัวเน่า
- **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยไก่แจ้ ด้วงหนวดยาวเจาะลำต้น หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด โรคผลเน่า โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบจุดสาหร่าย
- **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ด้วงแรด ไรสี่ขามะพร้าว หนอนกินจั่น
- **ยางพารา ระวัง** โรครากขาว โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคราแป้ง

5 ภาคใต้

สูงสุด 31-35 °C
ต่ำสุด 24-26 °C
ปริมาณฝน 100-360 มม.
ความชื้นสัมพัทธ์ 70-90 %

- **ไม้ผล ระวัง** เพลี้ยแป้ง หนอนเจาะผล หนอนกินใต้ผิวเปลือกลองกอง โรคใบจุดสาหร่าย
- **มะพร้าว ระวัง** หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ด้วงแรด ด้วงงวง หนอนกินใบมะพร้าว
- **ยางพารา ระวัง** โรครากขาว โรคใบร่วงชนิดใหม่ของยางพารา โรคใบร่วง โรคราแป้ง
- **ปาล์มน้ำมัน ระวัง** หนอนปลอกเล็ก หนอนหน้าแมว ด้วงแรด โรคลำต้นเน่า โรคทะลายเน่า

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด ใกล้บ้านท่าน
จัดทำโดย : กลุ่มนยายกรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

ด้วงเต่าตัวห้ำ *Stethorus* spp. ควบคุมไรศัตรูพืช

ด้วงเต่าตัวห้ำ *Stethorus* spp. (Coleoptera: Coccinellidae) เป็นศัตรูธรรมชาติที่สำคัญมีศักยภาพในการควบคุมไรศัตรูพืชมีขนาดเล็กประมาณ 1 -1.5 มิลลิเมตร ลำตัวมีสีดำ และปกคลุมด้วยขนขนาดเล็กเต็มวัยเพศผู้และเพศเมียมีลักษณะและขนาดใกล้เคียงกันมาก ระยะไข่ 3-4 วัน ระยะหนอนมี 4 ระยะเฉลี่ย 6-7 วัน ระยะดักแด้ 4 วัน และระยะตัวเต็มวัยเฉลี่ย 14-66 วัน ตลอดวงจรชีวิตตั้งแต่ไข่จนถึงตัวเต็มวัยประมาณ 14-17 วัน ทั้งระยะตัวหนอนและตัวเต็มวัยเป็นตัวห้ำของไรแมงมุมสามารถทำลายไข่ไรแมงมุมได้ 62-150 ฟอง/วัน

ระยะไข่

ระยะหนอน

ระยะตัวเต็มวัย

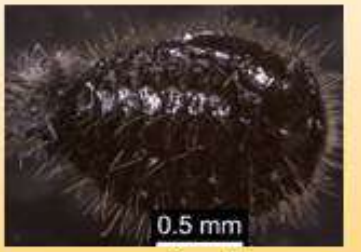

ระยะดักแด้

จากสำรวจรวบตัวอย่างจากแหล่งปลูกมันสำปะหลังพบด้วงเต่าตัวห้ำ *Stethorus* spp. 3 ชนิด ได้แก่ *Stethorus pauperculus* (Weise) พบมากที่สุด รองลงมา *Stethorus indira* Kapur และ *Stethorus siphonulus*Kapur เป็นตัวห้ำของไรศัตรูพืชหลายชนิด กินได้ปริมาณมากและรวดเร็ว นอกจากนั้นยังกินแมลงศัตรูพืชตัวเล็กๆ ชนิดอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น เพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง เป็นต้น

ข้อมูล: สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
เรียงเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่มาภาพ https://www.researchgate.net/figure/Stethorus-punctillum-egg-larva-pupa-and-adult-stages-illustrated-from-top-to-bottom_fig1_225856098
https://www1.montpellier.inra.fr/CBGP/acarologie/article.php?id=4406

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2566

รอบรู้เรื่องรา
(สาเหตุโรคพืช)

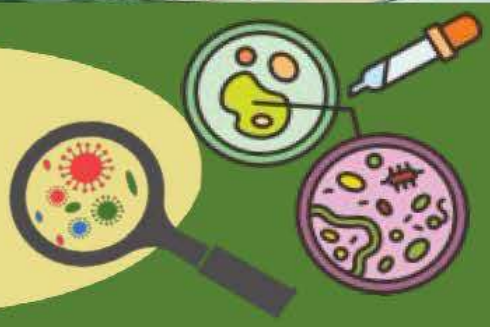

เชื้อรา เป็นหนึ่งในสาเหตุโรคพืช เข้าทำลายพืชได้หลากหลายชนิด ส่วนใหญ่สร้างส่วนขยายพันธุ์แพร่กระจายผ่านลม น้ำ สิ่งมีชีวิต และเครื่องมือทางการเกษตร ฯลฯ เมื่อสภาพแวดล้อม อุณหภูมิ ความชื้นเหมาะสม จึงงอกและแทงผ่านเนื้อเยื่อพืชโดยตรง ช่องเปิดธรรมชาติของพืชไปจนกระทั่งบาดแผลที่เกิดจากแมลงหรือสัตว์ และเครื่องมือฯ ซึ่งมักมีช่วงชีวิตที่อยู่กับพืชอาศัย และช่วงชีวิตที่อยู่ในดินและเศษซากพืช โดยอาจอยู่ในระยะพักตัว หรือเจริญเติบโตด้วยอินทรีย์สารในเศษซากพืช ดังนี้

1 Obligated parasite
เจริญเติบโตและสืบพันธุ์ในพืชอาศัยที่มีชีวิตเท่านั้น เช่น ราสนิม ราน้ำค้าง ราแป้ง

2 Facultative saprophyte
อาศัยอยู่กับพืชอาศัยที่มีชีวิต เมื่อพืชตายก็สามารถอาศัยในดินหรือเศษซากพืช เช่น Phytophthora

3 Facultative parasite
อาศัยอยู่ในดินและเศษซากพืช เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม และพืชอ่อนแอก็จะเข้าทำลายพืชอาศัย เช่น Pythium Rhizopus

กลไกการเข้าทำลายพืชของเชื้อรา เช่น การสร้างสารพิษ เอนไซม์ สารควบคุมการเจริญเติบโต อาจทำลายพืชโดยตรง หรือมีอิทธิพลทางอ้อมกับกลไกที่ควบคุมกระบวนการ metabolism จึงเป็นสาเหตุทำให้เซลล์พืชเจริญผิดปกติ และแสดงอาการผิดปกติเกิดขึ้นแบบเฉพาะแห่งหรือทั่วทั้งต้นได้

สิ่งบ่งชี้การเข้าทำลายของเชื้อรา | เส้นใย | สปอร์ | สเคลอโรเทียม

ซึ่งเป็น inoculum หรือ ส่วนก่อเชื้อให้เกิดโรค ทำให้เกิดการแพร่กระจายและสามารถดำรงชีพจักรของเชื้อราดังที่กล่าวมาข้างต้นในพืช

ข้อมูลจาก : ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เรียงเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
กรมส่งเสริมการเกษตร

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2566

ไซยาไนด์ วัตถุอันตราย มีพิษร้ายแรง

"รู้หรือไม่...ไซยาไนด์ก็มีอยู่ในผลผลิตทางการเกษตร"

ไซยาไนด์ (CYANIDES) เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ตาม พรบ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองมิได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ไซยาไนด์ที่ควรรู้จักมี 2 ชนิด

1. เกลือไซยาไนด์ เป็นโซเดียมหรือโพแทสเซียมไซยาไนด์ มีลักษณะเป็นก้อนผลึกหรือผงสีขาว เมื่อเป็นของเหลวจะใส ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน และเป็นพิษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดการเผาไหม้ ใช้ในอุตสาหกรรมชุบโลหะ สกัดแร่ทอง และเงิน ผลิตสีย้อม และสารกำจัดแมลง เป็นต้น

2. ก๊าซไฮโดรเจนไซยาไนด์ ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตไนล่อน ยาฆ่าแมลง และสารสงเคราะห์เคมีอื่นๆ ไม่มีสี แต่มีกลิ่นฉุน หากได้รับปริมาณน้อย อาจทำให้มึนงง หายใจเร็ว อาเจียน เวียนหัว แสบคอ แสบจมูก แต่ถ้าได้รับในปริมาณมาก อาจทำให้ชัก หมดสติ และเสียชีวิตได้

ไซยาไนด์ที่พบในพืชจะอยู่ในรูปของไกลโคไซด์ที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นสารประกอบที่พบตามธรรมชาติ การจะรับประทานผักผลไม้จะต้องระมัดระวังและรู้วิธีการจัดการกับไซยาไนด์ที่ซ่อนอยู่

มันสำปะหลังจะสร้างไซยาไนด์เก็บสะสมไว้ที่หัวในปริมาณสูง ก่อนบริโภคจะต้องปรุงสุกเท่านั้น

หน่อไม้จะมีปริมาณไซยาไนด์ที่แตกต่างกัน ต้องปรุงสุกเท่านั้น โดยใส่เกลือลงไปในขณะต้มจะช่วยให้ไซยาไนด์สลายตัวได้ดียิ่งขึ้น และต้มอย่างน้อย 10 นาที ขึ้นไป

อัลมอนด์ชนิดหวานกินได้จะมีปริมาณไซยาไนด์อยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตรายแต่อัลมอนด์ชนิดขมจะมีปริมาณไซยาไนด์ 500 - 1,000 มก./กก. ซึ่งอยู่ในระดับที่เป็นอันตรายต่อร่างกายจึงต้องทำให้สุกก่อน

เมล็ดแอปเปิ้ลและลูกแพร์มีจะมีสารอะมิกดาลิก เมื่อกินเข้าไปร่างกายจะย่อยสลายกลายเป็นก๊าซไฮโดรเจนไซยาไนด์ซึ่งเป็นสารพิษอันตรายต่อร่างกาย (ใน 500 เมล็ดจะมีปริมาณไซยาไนด์ 50 มก. หรือใน 1 เมล็ดจะมีปริมาณไซยาไนด์ 0.1 มก.)

ประชาสัมพันธ์ กอป.

ที่มาข้อมูล : กรมควบคุมโรค, กรมอนามัย
เรียบเรียง : กลุ่มส่งเสริมการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ข่าวสารวิชาการ กอป.
ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน 2566

ฉลาก

ผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืช
ผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดิน

ผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืช

ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติ สรรพคุณ คุณประโยชน์ และวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเจริญเติบโตของพืช รวมถึงสารไคโตซาน สารสกัดสาหร่าย กรดอะมิโนสำหรับพืช และสารอื่นที่ไม่จัดเป็นปุ๋ยตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย และวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

ผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดิน

ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติ สรรพคุณ คุณประโยชน์ และวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน และสารอื่นที่ไม่จัดเป็นปุ๋ยตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย และวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

ตัวอย่างฉลาก

ผลิตภัณฑ์นี้ไม่จัดเป็นปุ๋ยตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย

อัตราส่วนการใช้
ขั้นตอน วิธีการใช้
วิธีการเก็บรักษา
อาการเกิดพิษและอาการแก้พิษ
ชื่อประเทศที่ผลิต
สถานที่ตั้งของผู้ผลิต
ชื่อประเทศที่ผลิต
สถานที่ตั้งของผู้ผลิต
วัน เดือน ปีที่ผลิต
วันเดือนปีที่หมดอายุ

ชื่อประเภทสินค้า
ชื่อ/เครื่องหมายทางการค้าที่จดทะเบียน
ชื่อทางเคมี/ชื่อสามัญ
ขนาด
ราคา

คุณสมบัติ
สรรพคุณ
คุณประโยชน์
ระบุร้อยละของสารประกอบสำคัญ
วิธีการใช้
ข้อแนะนำในการใช้
คำเตือน

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ได้ตรวจพบว่ามีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในทางการเกษตร โดยมีการอวดอ้างสรรพคุณว่ามีคุณสมบัติหรือมีสารออกฤทธิ์ในการปรับปรุงคุณภาพดินหรือส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช แต่ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถทดสอบพิสูจน์ได้ว่ามีคุณสมบัติหรือมีสารออกฤทธิ์ตามที่อวดอ้าง จึงได้ออก"ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ให้ผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืชและผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดินเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก" ขึ้น

ที่มา : ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 139 ตอนพิเศษ 181ง วันที่ 4 สิงหาคม 2565 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลากฯ

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการจัดการดินปุ๋ย กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร